

متن پرسش

سلام علیکم: حضرت استاد بنده در سوال قبل پرسیدم که آیا ما کثراتی که مشاهده می کنیم اشتباها کثرت می بینیم فرمودین بله. سوال: آیا به عقیده شما آسمان و ماه و زمین و... به عنوان تجلیات حق در خارج از ما و فارغ از نوع دیدن ما و فارغ از تزکیه ما واقعا به عنوان تجلی حضور دارند که تمام ذاتشون رو هم خدا پر کرده باشه یا تمام این چیزهایی که ما اطراف خودمون می بینیم صرفا تجلی خدا به «ادراک» ماست و چیزی از این ها هیچ کدوم در خارج از ادراک ما نیست؟ (از منظر عرفان). ظاهر حرف شما این بود که خدا فقط بر ادراک ما تجلی میکنه و در خارج چیزی نیست جز همون ذات خدا بدون تجلی خلقی.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: در نگاه وحدت وجود، خدا همه‌ی عالم را پر کرده حتی در جواب طلب اعیان ثابت‌هی مخلوقات، این خدا است که در صحنه است. منتها حدّ ظهور او برای ما متفاوت است و این نوع نگاه با نگاه سوبژکتیویته که ملاک فهم عالم را صرفاً ذهن انسان قرار داده و معتقد است که انسان به عالم، معنا می دهد، فرق دارد. موفق باشید